

.. వతజ్జలి మోగనూత్రాణి ..

వ్రథమః సమాధిపాదః .

అథ మోగానుశాసనమ్ .. ౧..

మోగశ్చిత్తవృత్తినిరోధః .. ౨..

తదా ద్రష్టుః స్వరూపేఽవస్థానమ్ .. ౩..

వృత్తిసారువ్యమ్ ఇతరత .. ౪..

వృత్తయః వశ్చతయ్యః క్లిష్టా అక్లిష్టాః .. ౫..

వ్రమాణవివర్యయవికల్పనిద్రాస్మృతయః .. ౬..

వ్రత్యక్షానుమానాగమాః వ్రమాణాని .. ౭..

వివర్యమో మిథ్యాజ్ఞానమ్ అతద్రూపవ్రతిష్ఠమ్ .. ౮..

శబ్దజ్ఞానానుపాతే వస్తుఖన్యో వికల్పః .. ౯..

అభావవ్రత్యయాలమ్బనా వృత్తిర్నిద్రా .. ౧౦..

అనుభూతవిషయాసంవ్రమోషః స్మృతిః .. ౧౧..

అభ్యాసవైరాగ్యాభ్యాం తన్నిరోధః .. ౧౨..

తత్ర స్థితౌ యత్నోఽభ్యాసః .. ౧౩..

న తు దీర్ఘకాలవైరవ్రత్యసత్కారాసేవితో దృఢభూమిః .. ౧౪..

దృష్టానుశ్రవికవిషయవిత్పష్టస్య వశేకారనంజ్ఞా వైరాగ్యమ్

.. ౧౫..

తత్ప్రం పురుషఖ్యాతేర్గుణవైత్పష్టమ్ .. ౧౬..

వితర్కవిచారానన్దాస్మితారుపానుగమాత్ సంవ్రజ్ఞాతః .. ౧౭..

విరామవ్రత్యయాభ్యాసపూర్వః సంస్కారతేషోఽన్యః .. ౧౮..

భవవ్రత్యమో విదేహవ్రకృతిలయానామ్ .. ౧౯..

శ్రద్ధావీర్యస్మృతినమాధివ్రజ్ఞాపూర్వక ఇతరేషామ్ .. ౧౦..

తేవ్రసంవేగానామ్ ఆసన్నః .. ౧౧..

మృదుమధ్యాధిమాత్రత్వాత్ తతోఽపి విశేషః .. ౧౨..

ఈశ్వరవ్రణిధానాద్ వా .. ౧౩..

క్లేశకర్మవిపాకాశమైరవరామృష్టః పురుషవిశేష ఈశ్వరః
.. ౧౪..

తత్ర నిరతిశయం సర్వజ్ఞజ్ఞబీజమ్ .. ౧౫..

స పూర్వేషామ్ అపి గురుః కాలే నానవచ్ఛేదాత్ .. ౧౬..

తస్య వాచకః వ్రణవః .. ౧౭..

తజ్జవస్తదర్థభావనమ్ .. ౧౮..

తతః వ్రత్యకేతనాధిగమోఽవ్యస్తరాయాభావత్ప .. ౧౯..

వ్యాధిస్త్యానసంశయవ్రమాదాలస్యావిరతిభ్రాన్తిదర్శనాలబ్ధభూ-

మికత్వానవస్థితత్వాని చిత్తవిక్షేపాస్తేఽస్తరాయాః .. ౩౦..

దుఃఖదౌర్మనస్యాఙ్గమేజయత్వత్వానవ్రత్వాసా విక్షేపనహభువః .. ౩౧..

తత్రప్రతిషేధార్థమ్ ఏకతత్త్వాభ్యాసః .. ౩౨..

మైత్రీకరుణాముదితోవేక్షణాం

సుఖదుఃఖపూర్ణాపూర్ణావిషయాణాం భావనాతశ్చిత్తవ్రసాదనమ్ .. ౩౩..

వ్రచ్ఛర్దనవిధారణాభ్యాం వా ప్రాణస్య .. ౩౪..

విషయవతే వా వ్రవృత్తిరుత్పన్నా మనసః స్థితినిబద్ధినీ .. ౩౫..

విశౌకా వా జ్యోతిష్మతే .. ౩౬..

వేతరాగవిషయం వా చిత్తమ్ .. ౩౭..

స్వన్ననిద్రాజ్ఞానాలమ్బనం వా .. ౩౮..

యథాభిమతధ్యానాద్ వా .. ౩౯..

వరమాణు వరమమహత్త్వాన్తోఽస్య వశేకారః .. ౪౦..

క్షీణవృత్తే రభిజాతస్యేవ మణే ర్మహీతృగ్రహణగ్రాహ్యేషు
తత్ప్రతదజ్ఞానతానమావత్తిః .. ౪౧..

తత్ర శబ్దార్థజ్ఞానవికల్పైః సంకీర్ణా నవితర్కా నమావత్తిః
.. ౪౨..

స్మృతివరిఖద్ధౌ స్వరూపఖాన్యేవార్థమాత్రనిర్భాసా

నిర్వితర్కా .. ౪౩..

ఏతద్మైవ నవిచారా నిర్విచారా చ సూక్ష్మవిషయా వ్యాఖ్యాతా .. ౪౪..

సూక్ష్మవిషయత్వం చాలిజ్గవర్యవసానమ్ .. ౪౫..

తా ఏవ నబీజః నమాధిః .. ౪౬..

నిర్విచారవైశారద్యేఽధ్యాత్మవ్రసాదః .. ౪౭..

ర్తంభరా తత్ర వ్రజ్ఞా .. ౪౮..

ఖ్రతానుమానవ్రజ్ఞాభ్యామ్ అన్యవిషయా విశేషార్థత్వాత్ .. ౪౯..

తజ్జః సంస్కారో న్యసంస్కారవ్రతిబద్ధే .. ౫౦..

తస్యాపి నిరోధే సర్వనిరోధాన్ నిర్భీజః నమాధిః .. ౫౧..

ఇతి వ్రజ్ఞాలివిరచితే మోగనూత్రే వ్రథమః నమాధిపాదః .

ద్వితీయః సాధనపాదః .

తవః స్వాధ్యామేత్వరవ్రణిధానాని క్రియామోగః .. ౧..

సమాధిభావనార్థః క్షేత్రతనూకరణార్థశ్చ .. ౨..

అవిద్యాస్మితారాగద్వేషాభినివేశాః క్షేషాః .. ౩..
 అవిద్యా క్షేత్రమ్ ఉత్తరేషాం ప్రసుప్తతనువిచ్ఛిన్నో దారాణామ్ .. ౪..
 అనిత్యాఖచిదుఃఖానాత్మను నిత్యఖచినుఖాత్మఖ్యాతిరవిద్యా .. ౫..
 దృగ్దర్శనశక్త్యోరేకాత్మతేవాస్మితా .. ౬..
 సుఖానుశయా రాగః .. ౭..
 దుఃఖానుశయా ద్వేషః .. ౮..
 స్వరసవాహీ విదుషోఽపి తథారూఢో భినివేశః .. ౯..
 తే ప్రతిప్రసవహేయః సూక్ష్మాః .. ౧౦..
 ధ్యానహేయాస్తద్వృత్తయః .. ౧౧..
 క్షేత్రమూలః కర్మాశయో దృష్టాదృష్టజన్మవేదనేయః .. ౧౨..
 నతి మూలే తద్విషాకో జాత్యాయుర్భోగాః .. ౧౩..
 తే హ్లాదవరితావఫలాః పుణ్యాపుణ్యహేతుత్వాత్ .. ౧౪..
 వరిణామతావసంస్కారదుఃఖైర్గుణవృత్తివిరోధాచ్ఛ దుఃఖమ్
 ఏవ నర్వం వివేకినః .. ౧౫..
 హేయం దుఃఖమ్ అనాగతమ్ .. ౧౬..
 ద్రష్టృదృశ్యయోః సంయోగో హేయహేతుః .. ౧౭..
 ప్రకాశక్రియాస్థితీశలం భూతేన్ద్రియాత్మకం భోగావవర్గార్థం
 దృశ్యమ్ .. ౧౮..
 విశేషావిశేషలిజ్జమాత్రాలిజ్జాని గుణవర్వాణి .. ౧౯..
 ద్రష్టా దృశిమాత్రః ఖద్ధోఽపి ప్రత్యయానువత్యః .. ౨౦..
 తదర్థ ఏవ దృశ్యస్యాత్మా .. ౨౧..

కృతార్థం వ్రతి నష్టమ్ అవ్యనష్టం తదన్యసాధారణత్వాత్ .. ౨౨..

స్వస్వామితక్యోః స్వరూపౌవలబ్ధిహేతుః సం యోగః .. ౨౩..

తన్య హేతురవిద్యా .. ౨౪..

తదభావాత్ సం యోగాభావౌ హానం . తద్దృశేః కైవల్యమ్ .. ౨౫..

వివేకఖ్యాతిరవిష్టవా హానౌపాయః .. ౨౬..

తన్య సత్తదా ప్రాప్తభూమిః ప్రజ్ఞా .. ౨౭..

యోగాజ్ఞానుష్ఠానాద్ అఖద్దిక్షమే జ్ఞానదేవ్తిరా

వివేకఖ్యాతేః .. ౨౮..

యమనియమానసప్రాణాయామప్రత్యాహారధారణాధ్యానసమాధయోఽష్టా

అజ్ఞాని .. ౨౯..

అహిం సాసత్యాస్తేయబ్రహ్మచర్యావరిగ్రహ యమాః .. ౩౦..

జాతిదేశకాలసమయానవచ్ఛిన్నాః సార్వభౌమా మహావ్రతమ్ .. ౩౧..

శౌచసంతోషతపః స్వాధ్యామేత్వరప్రణిధానాని నియమాః .. ౩౨..

వితర్కబాధనే వ్రతివక్షభావనమ్ .. ౩౩..

వితర్కాహింసాదయః కృతకారితానుమోదితా లోభక్రోధమోహపూర్వక

మృదుమధ్యాధిమాత్రా దుఃఖాజ్ఞానానన్తఫలా ఇతి

వ్రతివక్షభావనమ్ .. ౩౪..

అహింసావ్రతిష్ఠాయాం తత్ప్రన్నిధౌ వైరత్యాగః .. ౩౫..

సత్యవ్రతిష్ఠాయాం క్రియాఫలాశ్రయత్వమ్ .. ౩౬..

అస్తేయవ్రతిష్ఠాయాం సర్వరత్నోపస్థానమ్ .. ౩౭..

బ్రహ్మచర్యవ్రతిష్ఠాయాం వేర్యలాభః .. ౩౮..

అవరిగ్రహసైర్యే జన్మకథం తానంబోధః .. ౩౯..
 శౌచాత్ స్వోజ్జుగుప్సా వరైరసంసర్గః .. ౪౦..
 సత్త్వబద్ధిసౌమనస్యైకాగ్రేమేన్ద్రియజయాత్మదర్శనమోగ్యత్వాని
 చ .. ౪౧..
 సం తోషాద్ అనుత్తమః సుఖలాభః .. ౪౨..
 కామేన్ద్రియసిద్ధిరబద్ధిక్షయాత్ తవనః .. ౪౩..
 స్వాధ్యాయాద్ ఇష్టదేవతాసంప్రయోగః .. ౪౪..
 సమాధిసిద్ధిరీశ్వరప్రణిధానాత్ .. ౪౫..
 స్థిరసుఖమ్ ఆసనమ్ .. ౪౬..
 ప్రయత్నశైథిల్యానంతసమావత్తిభ్యామ్ .. ౪౭..
 తతో ద్వన్ద్వానభిఘాతః .. ౪౮..
 తస్మిన్ సతి శ్వాసప్రశ్వాసమోర్గతివిచ్ఛేదః ప్రాణాయామః .. ౪౯..
 బాహ్యోభ్యంతరస్తమ్భవృత్తిః దేశకాలసంఖ్యాభిః
 వరిదృష్టో దీర్ఘసూక్ష్మః .. ౫౦..
 బాహ్యోభ్యంతరవిషయాక్షేపీ చతుర్థః .. ౫౧..
 తతః క్షీయతే ప్రకాశావరణమ్ .. ౫౨..
 ధారణానుచ మోగ్యతా మనసః .. ౫౩..
 స్వస్వవిషయాసంప్రయోగే చిత్తస్య స్వరూపానుకార ఇవేన్ద్రియాణాం
 ప్రత్యాహారః .. ౫౪..
 తతః వరమా వశ్యతేన్ద్రియాణామ్ .. ౫౫..
 ఇతి వతజ్జాలివిరచితే మోగనూత్రే ద్వితీయః సాధనపాదః .

తృతీయః విభూతిపాదః .

దేశబన్ధశ్చిత్తస్య ధారణా .. ౧..

తత్ర ప్రత్యయైకతానతా ధ్యానమ్ .. ౨..

తద్ ఏవార్థమాత్రనిర్భానం స్వరూపఖాన్యమ్ ఇవ నమాధిః .. ౩..

త్రయమ్ ఏకత్ర సంయమః .. ౪..

తజ్జయాత్ ప్రజ్ఞాఽఽ లోకః .. ౫..

తస్య భూమిషు వినిమోగః .. ౬..

త్రయమ్ అన్తరంగం పూర్వేభ్యః .. ౭..

తద్ అపి బహిరంగం నిర్భజస్య .. ౮..

వ్యుత్థాననిరోధనం స్కారమోరభిభవప్రాదుర్భావౌ

నిరోధక్షణచిత్తాన్వయో నిరోధవరిణామః .. ౯..

తస్య ప్రశాన్తవాహితా సంస్కారాత్ .. ౧౦..

నర్వార్థతైకాగ్రతమోః క్షమోదయౌ చిత్తస్య నమాధివరిణామః .. ౧౧..

తతః పునః శాన్తోదితౌ తుల్యప్రత్యయా

చిత్తస్యైకాగ్రతావరిణామః .. ౧౨..

ఏతేన భూతేన్ద్రియేషు ధర్మలక్షణవస్థావరిణామా వ్యాఖ్యాతాః

.. ౧౩..

శాన్తోదితావ్యవదేశ్యధర్మానుపాతే ధర్మీ .. ౧౪..

క్రమాన్యత్వం వరిణామాన్యత్వే హేతుః .. ౧౫..

వరిణామత్రయసంయమాద్ అతేతానాగతజ్ఞానమ్ .. ౧౬..

శబ్దార్థప్రత్యయానామ్ ఇతరేతరాధ్యాసాత్ సంకరః .

తత్రప్రవిభాగసంయమాత్ సర్వభూతరుతజ్ఞానమ్ .. ౧౭..

నం స్కారసాక్షత్కరణాత్ పూర్వజాతిజ్ఞానమ్ .. ౧౮..
 వ్రత్యయన్య వరచిత్తజ్ఞానమ్ .. ౧౯..
 న చ తత్ సాలమ్భనం, తస్యావిషయాభూతత్వాత్ .. ౨౦..
 కాయరూపనం యమాత్ తద్ధాహ్యశక్తిస్తమ్భే
 చక్షుః ప్రకాశానం ప్రయోగేఽన్తర్ధానమ్ .. ౨౧..
 ఏతే న తబ్బాద్యన్తర్ధానముక్తమ్
 నో వక్త్రమం నిరువక్త్రమం చ కర్మ. తత్సం యమాద్ అవరాన్తజ్ఞానమ్,
 అరిష్టేభ్యో వా .. ౨౨..
 మైత్ర్యాదిషు బలాని .. ౨౩..
 బలే షు హస్తిబలాదేని .. ౨౪..
 ప్రవృత్త్యాలోకన్యాసాత్ సూక్ష్మవ్యవహితవిప్రకృష్టజ్ఞానమ్ .. ౨౫..
 భువనజ్ఞానం సూర్యే నం యమాత్ .. ౨౬..
 చస్తే తారావ్యూహజ్ఞానమ్ .. ౨౭..
 ధ్రువే తద్గతిజ్ఞానమ్ .. ౨౮..
 నాభిచక్రే కాయవ్యూహజ్ఞానమ్ .. ౨౯..
 కణ్ఠకూపే క్షుత్ప్రిసాసానివృత్తిః .. ౩౦..
 కూర్మనాడ్యాం నైర్వమ్ .. ౩౧..
 మూర్ధజ్యోతిషీ నోద్ధదర్శనమ్ .. ౩౨..
 ప్రాతిభాద్ వా నర్వమ్ .. ౩౩..
 హృదయే చిత్తనంవిత్ .. ౩౪..

సత్త్వపురుషమోరత్యంతానం కీర్ణమోః ప్రత్యయావిశేషో భోగః
వరార్థత్వాత్ స్వార్థసంయమాత్ పురుషజ్ఞానమ్ .. ౩౫..

తతః ప్రాతిభశ్రావణవేదనాదర్శాస్వాదవార్తా జాయంతే .. ౩౬..

తే సమాధావ్ ఉవసర్గా. వ్యుత్థానే సిద్ధయః .. ౩౭..

బన్ధకారణశైథిల్యాత్ ప్రచారసంవేదనాచ చ చిత్తస్య

వరతరీరావేళః .. ౩౮..

ఉదానజయాజ్జలవజ్ఞుకణ్ఠకాదిష్వసజ్గ ఉత్కాన్తిశ్చ .. ౩౯..

సమానజయాత్ ప్రజ్వలనమ్ .. ౪౦..

శ్రోత్రాకాశమోః సంబన్ధసంయమాద్ దివ్యం శ్రోత్రమ్ .. ౪౧..

కాయాకాశమోః సంబన్ధసంయమాల్ లఘుతూలసమావతేత్సాకాశగవ

బహిరకల్పితా వృత్తిర్మహావిదేహః. తతః ప్రకాశావరణక్షయః

.. ౪౩..

స్థూలస్వరూపనూక్షాన్వయార్థవత్త్వసంయమాద్భూతజయః .. ౪౪..

తతోఽణిమాదిప్రాదుర్భావః కాయసంవత్ తద్ధర్మానభిపూతశ్చ .. ౪౫..

రూపలావణ్యబలవజ్రసంహననత్వాని కాయసంవత్ .. ౪౬..

గ్రహణస్వరూపాస్మితాన్వయార్థవత్త్వసంయమాద్ ఇన్ద్రియజయః .. ౪౭..

తతో మనోజవిత్యం వికరణభావః ప్రధానజయశ్చ .. ౪౮..

సత్త్వపురుషాస్యతాఖ్యాతిమాత్రస్య సర్వభావాధిష్ఠాత్పత్వం

సర్వజ్ఞాత్పత్వం చ .. ౪౯..

తద్వైరాగ్యాదవిదోషబీజక్షయే కైవల్యమ్ .. ౫౦..

స్థాన్యవనిమన్తణే సజ్గన్మయాకరణం పునః

అనిష్టవ్రసజ్ఞాత్ .. ౫౧..

క్షణతత్కమయోః సంయమాదవివేకజం జ్ఞానమ్ .. ౫౨..

జాతిలక్షణదేశైరన్యతా నవచ్ఛేదాత్ తుల్యమోస్తతః ప్రతివత్తిః .. ౫౩..

తారకం సర్వవిషయం సర్వథావిషయమ్ అక్రమం చేతి వివేకజం
జ్ఞానమ్ .. ౫౪..

నత్త్వపురుషయోః ఖద్ధిసామ్యే కైవల్యమ్ ఇతి .. ౫౫..

ఇతి వతజ్ఞలివిరచితే మోగనూత్రే తృతీయో విభూతిపాదః

చతుర్థః కైవల్యపాదః .

జన్మాషధిమస్తతవః సమాధిజాః సిద్ధయః .. ౧..

జాత్యస్తరవరిణామః ప్రకృత్యాపూరాత్ .. ౨..

నిమిత్తమ్ అప్రమోజకం ప్రకృతీనాం . వరణభేదస్తు తతః క్షేత్రికవత్ .. ౩..

నిర్మాణచిత్తాన్యస్మితామాత్రాత్ .. ౪..

ప్రవృత్తిభేదే ప్రమోజకం చిత్తమ్ ఏకమ్ అనేకేషామ్ .. ౫..

తత్ర ధ్యానజమ్ అనాశయమ్ .. ౬..

కర్మాఖిల్లాకృష్ణం మోగినః త్రివిధమ్ ఇతరేషామ్ .. ౭..

తతస్తద్విపాకానుగుణానామ్ ఏవాభివ్యక్తిర్వాసనానామ్ .. ౮..

జాతిదేశకాలవ్యవహితానామ్ అప్యానస్తర్యం ,

స్మృతిసంస్కారయోః ఏకరూపత్వాత్ .. ౯..

తాసామ్ అనాదిత్వం చాశీషో నిత్యత్వాత్ .. ౧౦..

హేతుఫలాశ్రయాలమ్బనైః సంగృహీతత్వాద్ ఏషామ్ అభావే తదభావః
.. ౧౧..

అతీతానాగతం స్వరూపతోస్త్యధ్వభేదాద్ ధర్మాణామ్ .. ౧౨..

తే వ్యక్తనూక్షా గుణత్మానః .. ౧౩..
 వరిణామైకత్వాద్ వస్తుతత్త్వమ్ .. ౧౪..
 వస్తుసామ్యే చిత్తభేదాత్ తయోర్విభక్తః వన్ధాః .. ౧౫..
 న చైకచిత్తతన్తం వస్తు తద్ అవ్రమాణకం తదా కిం స్యాత్ .. ౧౬..
 తదుపరాగావేక్షత్వాత్ చిత్తస్య వస్తు జ్ఞాతాజ్ఞాతమ్ .. ౧౭..
 నదా జ్ఞాతాశ్చిత్తవృత్తయస్తత్ప్రభోః పురుషస్యావరిణామిత్వాత్ .. ౧౮..
 న తత్ స్వాభాసం దృశ్యత్వాత్ .. ౧౯..
 ఏకనమమే చోభయానవధారణమ్ .. ౨౦..
 చిత్తాన్తరదృశ్యే బుద్ధిబుద్ధేరతివ్రసజ్ఞః స్మృతినంకరత్చ .. ౨౧..
 చితేరవ్రతినం క్రమాయాన్తదాకారావత్తౌ న్వబుద్ధినం వేదనమ్ .. ౨౨..
 ద్రష్టృదృశ్యోవరక్తం చిత్తం సర్వార్థమ్ .. ౨౩..
 తదనంభ్యోయవాసనాచిత్తమ్ అపి వరార్థం సంహత్యకారిత్వాత్
 .. ౨౪..
 విశేషదర్శిన ఆత్మభావభావనావినివృత్తిః .. ౨౫..
 తదా వివేకనిమ్నం కైవల్యప్రాగ్భారం చిత్తమ్ .. ౨౬..
 తచ్ఛిద్దేషు వ్రత్యయాన్తరాణి సంస్కారేభ్యః .. ౨౭..
 హానమ్ ఏషాం క్లేశవదుక్తమ్ .. ౨౮..
 వ్రనంఖ్యానేఽవ్యకుసీదస్య సర్వథావివేకఖ్యాతేర్ధర్మమేఘః
 నమాధిః .. ౨౯..
 తతః క్లేశకర్మనివృత్తిః .. ౩౦..
 తదా సర్వావరణమలావేతస్య జ్ఞానస్యాఽనన్త్యాజ్ఞే జయమ్ అల్పమ్ ..

తతః కృతార్థానాం వరిణామక్రమవరిసమాప్తిర్గుణానామ్

.. ౩౨..

క్షణవ్రతిమోగీ వరిణామావరాంతనిగ్రాహ్యః క్రమః .. ౩౩..

పురుషార్థఖాన్యానాం గుణానాం వ్రతివ్రసవః కైవల్యం,

స్వరూపవ్రతిష్ఠా వా చితిశక్తిరేతి .. ౩౪..

ఇతి వ్రతజ్ఞులివిరచితే మోగసూత్రే చతుర్థః కైవల్యపాదః .

.. ఇతి పాతజ్ఞులమోగసూత్రాణి ..